

Sygnatura akt IX GC 814/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 19 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Krzymkowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Ewelina Kołodziejczak-Marczak

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2017 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.

przeciwko (...) SA z siedzibą w W.

o zapłatę

I. oddala powództwo,

II. kosztami postępowania obciąża powoda i z tego tytułu zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 7.217 zł.

SSO Katarzyna Krzymkowska

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym do tut. Sądu w dniu 19 lipca 2016r. powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kwoty 187.217,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że był reprezentowany przez adwokata R. O. w sprawie wniesionej przeciwko niemu przez Syndyka Masy Upadłości (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej o uznanie czynności prawnej upadłego z dnia 20 sierpnia 2014r. za bezskuteczną. Sprawa toczyła się przed Sądem Okręgowym w Poznaniu i zakończyła się uwzględnieniem powództwa, tj. zasądzającym od (...) Sp. z o.o. kwoty 180.000,00 zł wraz z kosztami procesu w kwocie 7.217 zł wyrokiem z dnia 28 lipca 2015r. Powód wywiódł od powyższego orzeczenia apelację wnosząc o zwolnienie go od kosztów sądowych. Sąd Okręgowy oddalił wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, a po jego oddaleniu, Sąd Apelacyjny w Poznaniu, postanowieniem z dnia 22 grudnia 2015r., oddalił zażalenie powoda na orzeczenie oddalające wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych. Postanowienie Sądu Apelacyjnego zostało doręczone pełnomocnikowi powoda adw. R. O. w dniu 14 stycznia 2016r. Pełnomocnik nie poinformował jednak powoda o oddaleniu zażalenia i o konieczności uiszczenia opłaty sądowej w terminie 7 dni od doręczenia mu postanowienia z dnia 22 grudnia 2015r. W konsekwencji upłynął termin do uiszczenia opłaty i Sąd Okręgowy w Poznaniu, postanowieniem z dnia 11 lutego 2016r. odrzucił apelację. Zaniechanie adw. R. O. doprowadziło do powstania po stronie powoda szkody w kwocie 187.217,00 zł. Uzasadniając odpowiedzialność pozwanego podniósł on, że adw. R. O. objęty był ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej w pozwanym towarzystwie ubezpieczeniowym.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwany przyznał, że obejmuje ochroną ubezpieczeniową adw. R. O. na podstawie umowy generalnej zawartej z Naczelną Radą Adwokacką. Pozwany zaprzeczył jednak temu, że adw. R. O. dopuścił się jakichkolwiek

nieprawidłowości w toku postępowania o sygn. akt IX GC 903/14, w tym nie poinformował powoda o konieczności uiszczenia opłaty sądowej. Pozwany zaprzeczył również twierdzeniu, że na skutek niewłaściwego wykonywania umowy o reprezentację doszło do odrzucenia apelacji powoda, a skuteczne wniesienie apelacji pozwoliłoby na zmianę wyroku Sądu I instancji (k. 70-74) i wydanie orzeczenia korzystnego dla powoda. Dochodzenie zwrotu kosztów procesu pozwany uznał za próbę obejścia przepisów odnoszących się do zasady odpowiedzialności za wynik procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwem z dnia 18 sierpnia 2014r., skierowanym przeciwko spółce (...) Sp. z o.o., Syndyk Masy Upadłości (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w C. wniósł o:

- uznanie za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości spółki (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej czynności prawnej w postaci przeniesienia wierzytelności z tytułu wpływu od najemców lokali wchodzących w skład nieruchomości położonej w B. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) na spółkę (...) Sp. z o.o. na podstawie art. 127 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze,

- nakazanie pozwanemu (powodowi w niniejszej sprawie) na podstawie art. 134 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze przekazania do masy upadłości kwoty 180.000,00 zł pobranych tytułem wynagrodzenia w wyniku wykonania ww. umowy,

- zasądzenie od pozwanego (powoda w niniejszej sprawie) zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu Syndyk masy upadłości spółki (...) wskazał, że w dniu 27 maja 2013r. (...) Sp. z o.o. zawarła z pozwanym (powodem w niniejszej sprawie) umowę o zarządzanie nieruchomością, która przewidywała, że pozwana spółka będzie świadczyła usługi zarządzania i administrowania nieruchomościami zabudowanymi, położonymi w B. przy ul. (...). Za wykonywanie ww. usług pozwany miał otrzymywać wynagrodzenie netto odpowiadające 50% wpływów z najmu lokali wchodzących w skład nieruchomości i innych wpływów uzyskanych w ramach zarządzania nieruchomością. W § 8 ust. 5 umowy (...) Sp. z o.o. przeniosła na rzecz (...) Sp. z o.o. wierzytelności z tytułu wpływów od najemców lokali wchodzących w skład nieruchomości lub innych wpływów uzyskanych przez zleceniobiorcę w zamian za zwolnienie jej z długu w postaci wynagrodzenia pozwanego należnego na podstawie umowy. Tym samym S. (...) przeniósł na spółkę (...) wszystkie wierzytelności z ww. tytułów, a nie tylko wierzytelności w kwocie odpowiadającej wysokości należnego wynagrodzenia. Co istotne, wierzytelności te w momencie dokonania przelewu były niewymagalne i nie była znana ich wysokość.

Składający pozew wskazał również, że spółka (...), w momencie podpisywania umowy, była spółką w organizacji. Umowa spółki została zawarta w dniu 13 maja 2013r., tj. dwa tygodnie przed podpisaniem umowy o zarządzanie.

W dniu 27 maja 2013r. spółka (...) Sp. z o.o. złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości spółki (...) Sp. z o.o. Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2014r. Sąd ogłosił upadłość (...) Sp. z o.o.

Składający pozew wyraził ocenę, że skład osobowy organów zarządzających spółki (...) odnosi się z tych samych osób fizycznych. W oparciu o podnoszone okoliczności wywiódł twierdzenie o wystąpieniu przesłanek określonych w art. 127 i 128 Prawa upadłościowego i naprawczego.

Dowód: pozw z dnia 18 sierpnia 2014r.k. 13-24.

Postępowaniu zainicjowanemu wniesieniem ww. pozwu nadana została przez Sąd Okręgowy sygnatura IX GC 903/13. Po otrzymaniu odpisu pozwu powód udzielił umocowania do reprezentowania go w powyższej sprawie adwokatowi R. O..

Okoliczności bezsporne.

Wyrokiem z dnia 28 lipca 2015r. Sąd Okręgowy w Poznaniu:

1. uznał za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości układowej z siedzibą w C. czynności prawnej w postaci przeniesienia wierzytelności z tytułu wpływów od najemców lokali wchodzących w skład nieruchomości położonej w B. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) na spółkę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.;
2. nakazał pozwanemu przekazać do masy upadłości kwotę 180.000,00 zł pobranych tytułem wynagrodzenia w wyniku umowy;
3. kosztami postępowania obciążył pozwanego i w związku z tym zasądził od niego na rzecz powoda kwotę 7.217,00 zł.

Wydając powyższy wyrok Sąd Okręgowy w Poznaniu dokonał ustaleń faktycznych dotyczących zawarcia przez ww. spółki umowy z dnia 27 maja 2013r., treści tej umowy oraz ogłoszenia upadłości spółki (...) z o.o w sposób zgodny z twierdzeniami powoda (Syndyka masy upadłości spółki (...) Sp. z o.o. w upadłości) podniesionymi w treści pozwu. . Ustalił również, że Prezesem Zarządu pozwanej (spółki (...) Sp. z o.o.) jest K. M., a większościovym wspólnikiem Fundacja na Rzecz Pomocy, (...), w skład której wchodzi K. M., a w skład Rady Nadzorczej D. M. i E. M.. W czasie dokonywania cesji wierzytelności większościovym wspólnikiem pozwanej była spółka Zespół Szkół (...) Sp. z o.o.w G., której członkami Zarządu są: K. M. i J. N., a prokurentem – T. M.. Prezesem Zarządu spółki (...) Sp. z o.o., w momencie przenoszenia przedmiotowych wierzytelności był D. M., a jej (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o., w której z kolei spółka (...) Sp. z o.o. jest większościovym wspólnikiem. Prezesem Zarządu (...) Sp. z o.o. jest J. N., prokurentem T. M., a większościovym wspólnikiem E. M.. K. M. jest żoną D. M., a E. M. jest jej córką.

Dokonując oceny prawnej, Sąd Okręgowy w Poznaniu, powołując się na treść art. 127 ust. 1 i 3 oraz 128 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo Upadłościowe i Naprawcze uznał roszczenia powoda za uzasadnione w całości. Sąd wskazał przy tym, że powód wykazał, iż umowa z dnia 27 maja 2013r., obejmująca przelew wierzytelności na rzecz pozwanego, była bezskuteczna wobec masy upadłości. Powód dokonał przelewu wierzytelności obejmujących całość przychodów z nieruchomości, mimo, że w dacie jego dokonania nie był w ogóle zobowiązany do zapłaty wobec pozwanego. Zobowiązanie dotyczące zapłaty za wykonane usługi, dotyczące zarządzania nieruchomością miało powstać dopiero w toku wykonywania umowy i obejmowało jedynie połowę przychodów z nieruchomości, a nie ich całość. Jednocześnie pomiędzy stronami umowy i ich wspólnikami zachodziły powiązania osobiste i rodzinne osób wchodzących w skład organów tych podmiotów. Mając powyższe, na podstawie art. 127 i 128 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze stwierdzić należało bezskuteczność spornej czynności prawnej i jednocześnie w oparciu o art. 134 powyższej ustawy nakazać pozwanemu zwrócić powodowi kwotę uzyskaną bez podstawy prawnej.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał również, że pozwany w sprawie IX Gc 903/14 nie wniósł skutecznie odpowiedzi na pozew – jego pismo z dnia 12 marca 2015r. zostało zwrócone postanowieniem z dnia 16 lipca 2015r. jako złożone po terminie.

W toku procesu w sprawie IX GC 903/14 strona pozwana kilkakrotnie nie odbierała doręczanej jej korespondencji na adres siedziby. Korespondencja doręczana była poprzez awizowanie. Strona pozwana zarzucała, że doręczenia nie były prawidłowe, wobec czego sąd przeprowadził szczegółowe postępowanie dowodowe wyjaśniając, że doręczenia dokonywane były pod prawidłowym adresem pozwanej. Pomimo formalnego zwrotu odpowiedzi na pozew sąd, na rozprawach wysłuchał stanowiska strony pozwanej oraz przyjął złożone przez nią wnioski dowodowe, które rozpoznał. Strona pozwana już na pierwszej rozprawie w dniu 19.03.2015 roku szczegółowo przedstawiła swoje stanowisko, przy czym Przewodnicząca szczegółowo wyjaśniała wszelkie wątpliwości. Po rozważeniu złożonych wniosków dowodowych sąd przeprowadził dowód z dokumentów złożonych na tej rozprawie, sąd przesłuchał też świadków. Pozostałe wnioski dowodowe strony pozwanej zostały oddalone.

Okoliczności bezsporne, nadto wyrok SO w Poznaniu wraz z uzasadnieniem treść k. 25-35 oraz w aktach IX GC 903/14.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła spółka (...) Sp. z o.o., zaskarżając go w całości oraz wnosząc o zmianę zaskarżonego orzeczenia i oddalenie powództwa, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Apelacja zarzucała naruszenie przez sąd szeregu przepisów prawa procesowego oraz materialnego. W szczególności pozwany twierdził, że zasądzona w wyroku kwota nie została przez stronę powodową udowodniona, że zastosowane zostały dwie wykluczające się podstawy prawne rozstrzygnięcia oraz że sąd nie rozpoznał istoty sprawy. W apelacji kwestionowane było oddalenie przez sąd dowodu z opinii biegłego, która zdaniem pozwanego miałyby wykazać wysokość należną ewentualnie stronie powodowej. Wyżej wymieniony środek zaskarżenia został sporządzony przez adw. R. O.. Do apelacji został dołączony wniosek spółki o zwolnienie jej od kosztów sądowych – opłaty od apelacji.

Okoliczności bezsporne, apelacja z dnia 28 września 2015r. wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych k. 43-52 oraz w aktach IX GC 903/14.

Postanowieniem z dnia 12 października 2015r. Sąd Okręgowy w Poznaniu powyższy wniosek oddalił.

Okoliczności bezsporne, nadto postanowienie SO w Poznaniu z dnia 12.10.2015r. k. 34-36 oraz w aktach IX GC 903/14

Powód zaskarżył powyższe postanowienie zażaleniem z dnia 26 października 2015r., które postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 22 grudnia 2015r. zostało oddalone.

Okoliczności bezsporne, nadto zażalenie z dnia 26.10.2015r. k. 53-54, postanowienie SO w Poznaniu z dnia 11.02.2016r. k. 36 oraz w aktach IX GC 903/14.

Odpis postanowienia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu został doręczony adw. R. O. w dniu 14 stycznia 2016r. R. O., w okresie kolejnych siedmiu dni nie informował powoda o wydaniu przedmiotowego orzeczenia i o konieczności uiszczenia opłaty od apelacji. Powód też w tym terminie opłaty od apelacji nie uiszczył. W konsekwencji, postanowieniem z dnia 11 lutego 2016r., Sąd Okręgowy w Poznaniu apelację powoda odrzucił.

Dowód: zeznania świadka R. O. – protokół elektroniczny rozprawy w dniu 5 czerwca 2017r., postanowienie SO w Poznaniu z dnia 11.02.2016r. k. 36 oraz w aktach IX GC 903/14.

Po uprawomocnieniu się powyższego postanowienia powód dokonał na rzecz masy upadłości spółki (...) Sp. z o.o. w upadłości zapłaty kwoty 180.000,00 zł i kwoty 7.217 zł – zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 28 lipca 2015r.

Dowód: potwierdzenia przelewów k. 37, 38.

W czasie reprezentowania powoda w powyższej sprawie, adwokat R. O., na podstawie zawartej przez pozwanego z Naczelną Radą Adwokacką, objęty był ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej adwokatów za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2000r., nr 123, poz.1058).

Okoliczności bezsporne.

Pismem z dnia 12 kwietnia 2016r. powód zgłosił pozwanemu szkodę w kwocie 180.000,00 zł, która – w jego ocenie – wynikała z uchybienia adwokata R. O. w ww. sprawie. Pozwany odmówił wypłaty świadczenia.

Okoliczności bezsporne, nadto pismo powoda z dnia 12.04.2015r. k. 39.

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał na podstawie treści zeznań świadka R. O. oraz wskazanych powyżej dowodów z dokumentów. Treść zeznań świadka R. O. Sąd uznał za w całości wiarygodną. Zeznania świadka były bowiem szczerze, logiczne i spójne. Sąd uznał również za wiarygodne dowody z dokumentów urzędowych i prywatnych, których treści oraz autentyczności nie kwestionowała żadna ze stron.

Sąd oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny rachunkowości i ekonomii przedsiębiorstw uznając, że wniosek zmierza jedynie do przedłużenia postępowania i nie doprowadzi do wyjaśnienia istoty sprawy. Dowodem tym powód zamierzał wykazywać wysokość rzeczywistej szkody, tj. dowód miał zobrazować rozliczenia pomiędzy powodem a (...) sp. z o.o. ze stosunków umownych łączących te spółki, na podstawie których Syndyk Masy Upadłości (...) sp. z o.o. dochodził od powoda zapłaty kwoty 180000 zł w sprawie IX GC 903/14 (wniosek dowodowy k. 121). W ocenie sądu wniosek ten nie dość, że nie został doprecyzowany (nie odniesiono się do żadnych wartości, nie oznaczono nawet konkretnych umów), ani w pozwie, ani w piśmie gdzie sformułowano wniosek, powód nie przedstawił własnych twierdzeń o faktach na temat tych rozliczeń, a przede wszystkim nie zostały powołane, przedstawione ani nawet wskazane dowody z dokumentów, na bazie których biegły miałby dokonywać swoich wyliczeń. To powód powinien przedstawić w pierwszej kolejności swoje twierdzenia o faktach, które są istotne dla rozstrzygnięcia, a w razie ich sporności przedstawiać wnioski dowodowe na ich wykazanie. Fakty dotyczące rozliczeń stron (więc również ewentualnej wysokości szkody) nie mogły zostać również przytoczone choćby w części za pomocą zeznania strony powodowej, gdyż przedstawiciel powoda, prawidłowo wezwany na termin, nie stawił się na rozprawie. Dowód ten został więc również pominięty (k.213).

Sąd zważył, co następuje:

W rozpatrywanej sprawie powód wywodził swoje roszczenie z twierdzeń, wedle których poniósł szkodę na skutek nieprawidłowego wykonywania czynności przez reprezentującego go w sprawie prowadzonej przed Sądem Okręgowym w Poznaniu pod sygn. akt IX GC 903/14 adw. R. O.. Powoływał się przy tym na odpowiedzialność pozwanego wynikającą z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej działalności pełnomocnika. Podstawą odpowiedzialności pozwanego był zatem art. 822 § 1 k.c., zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Z powyższego przepisu wynika, że odpowiedzialność ubezpieczyciela jest pochodną odpowiedzialności ubezpieczonego. W rezultacie przedmiotem rozpoznania niniejszej sprawy były przesłanki ubezpieczonego od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym towarzystwie ubezpieczeniowy Roberta Olejnika.

W odniesieniu do powyższej kwestii wskazać należy, że w literaturze przedmiotu wskazuje się, że pełnomocnictwo procesowe jest stosunkiem niezależnym i samodzielny. Najczęściej jednak łączy się z innym stosunkiem prawnym (podstawowym), przeważnie zlecenia (por. J. Gudowski (w:), Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego, część pierwsza, postępowanie rozpoznawcze, Warszawa 2002, tom 1, teza 14 str. 226). Podkreśla się również, że „stosunek prawny pełnomocnictwa procesowego jest unormowany w przepisach prawa procesowego w sposób wyczerpujący jako stosunek prawny samodzielny i niezależny od jego aspektu materialnoprawnego. Nie zmienia to faktu, że udzielenie pełnomocnictwa procesowego łączy się nieuchronnie z powstaniem materialnoprawnego zobowiązania pomiędzy mocodawcą i pełnomocnikiem, zwanego stosunkiem podstawowym. Stosunek podstawowy regulowany jest przepisami Kodeksu cywilnego o umowie zlecenia lub przepisem art. 750 k.c. o umowie o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. W niektórych przypadkach stosunek podstawowy może polegać na stosunku pracy, np. gdy pełnomocnikiem osoby prawnej jest pracownik tej jednostki (art. 87 § 2), lub na stosunku prawnorodzinnym, np. gdy pełnomocnikiem jest członek rodziny strony procesu. Umowa rodząca stosunek materialnoprawny pomiędzy mocodawcą i pełnomocnikiem może być zawarta pisemnie, ustnie lub nawet per facta concludentia - poprzez przyjęcie pełnomocnictwa przez pełnomocnika lub poprzez rozpoczęcie przez pełnomocnika wykonywania jego obowiązków procesowych. Treść stosunku podstawowego określa przede wszystkim odpowiedzialność cywilną pełnomocnika procesowego i mocodawcy za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, a także terminy przedawnienia roszczeń z tego tytułu. Sąd prowadzący postępowanie w sprawie ocenia skuteczność umocowania pełnomocnika opierając się jednak wyłącznie na przesłankach procesowych udzielenia pełnomocnictwa i nie badając treści stosunku podstawowego” (por. K. Knoppek, Kodeks postępowania cywilnego, komentarz, Lex 2013, tom I, teza 6 do art. 86). Zatem, w przypadku pełnomocnictwa procesowego, w istocie, funkcjonują dwa odrębne i samodzielne stosunki prawne (stosunek pełnomocnictwa procesowego i określony stosunek podstawowy). Niewątpliwie jednak pozostają one w ścisłym związku. Pierwszy z nich decyduje o skuteczności

i zakresie pełnomocnictwa. Drugi zaś – jak była już o tym mowa - określa przede wszystkim odpowiedzialność cywilną pełnomocnika procesowego i mocodawcy za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, a także terminy przedawnienia roszczeń z tego tytułu.

W judykaturze wskazuje się, że umowa o zastępstwo procesowe należy do kategorii umów o świadczenie, do których stosuje się odpowiednio, na podstawie odesłania zawartego w art. 750 k.c., przepisy o zleceniu, w zakresie nieuregulowanym przepisami dotyczącymi funkcjonowania adwokatów lub radców prawnych (por. wyrok SN z dnia 19 grudnia 2012 r., II CSK 219/12, opublikowany w OSNC 2013 z. 7-8 poz. 91). W uzasadnieniu powyższego orzeczenia podkreślono, że Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że adwokat i radca prawny odpowiadają za szkody wyrządzone mocodawcy wskutek własnych zaniedbań i błędów prowadzących do przegrania sprawy, której wynik byłby korzystny dla strony, gdyby pełnomocnik zachował należytą staranność, ocenioną przy uwzględnieniu profesjonalnego charakteru ich działalności. Zatem, co do zasady pełnomocnik może ponosić wobec mocodawcy odpowiedzialność za niewykonanie bądź nienależyte wykonanie umowy, choć nie jest wykluczona również w określonych sytuacjach jego odpowiedzialność wynikająca z czynu niedozwolonego.

Jak wynika z ogólnej zasady wyrażonej w art. 471 k.c., niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, szkoda oraz adekwatny związek przyczynowy pomiędzy niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania a szkodą.

Całokształt okoliczności rozpatrywanej sprawy nie daje podstaw do uznania, że wyżej wskazane przesłanki odpowiedzialności pełnomocnika powoda zostały w odniesieniu do niniejszej sprawy spełnione. Podkreślić przy tym należy, że to na powodzie spoczywał w tym zakresie zarówno prawnoprocesowy (art. 232 k.p.c.), jak prawnomaterialny (art. 6 k.c.) ciężar ich wykazania. Tymczasem powód nie zaoferował w niniejszej sprawie wystarczających dowodów, które pozwoliłyby uznać, że doznał on wskazywanej pozwem szkody w związku przyczynowo – skutkowym ze zdarzeniem polegającym na niepoinformowaniu go w sprawie IX GC 903/14 przez pełnomocnika o oddaleniu zażalenia na postanowienie oddalające wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych i konieczności uiszczenia opłaty od apelacji. Brak jest twierdzeń i dowodów ze strony powoda, że zabezpieczył ewentualnie przekazał wręcz swojemu pełnomocnikowi środki niezbędne do uiszczenia przedmiotowej opłaty. Przede wszystkim jednak, warunkiem koniecznym wykazania roszczenia przez powoda było bowiem udowodnienie, że skuteczne wniesienie apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 28 lipca 2015r. w sprawie IX GC 903/14 doprowadziłoby ostatecznie do jego zmiany i oddalenia powództwa, względnie uwzględnienia powództwa w mniejszej części lub do uchylecia wyroku i po ponownym prawomocnym rozpoznaniu sprawy do jego oddalenia lub uwzględnienia w mniejszej części. Zarzuty podniesione w treści sporządzonej przez adwokata R. O. apelacji nie dawały podstaw do zakwestionowania faktów, ani wynikających z nich skutków prawnych, które stały się podstawą uznania przez Sąd Okręgowy umowy przelewu wierzytelności za bezskuteczną wobec masy upadłości. Przypomnieć należy, że wydając takie orzeczenie Sąd oparł się na treści art. 127b ust. 1 i 3 oraz 128 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jednolity Dz.U. z 2015r., poz. 233 – zwana dalej „u.p.n.”). W myśl art. 127 ust. 1 powyższej ustawy bezskuteczne w stosunku do masy upadłości są czynności prawne dokonane przez upadłego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, którymi rozporządził on swoim majątkiem, jeżeli dokonane zostały nieodpłatnie albo odpłatnie, ale wartość świadczenia upadłego przewyższa w rażącym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez upadłego lub zastrzeżonego dla upadłego lub dla osoby trzeciej. Zaś w myśl art. 127 ust. 3 te same czynności bezskuteczne są również zabezpieczenie i zapłata długu niewymagalnego dokonane przez upadłego w ciągu sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. W rozpatrywanej sprawie nie ulegało wątpliwości, że przedmiotowa czynność prawna została podjęta w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Nie ulegało również wątpliwości, że spółka (...) Sp. z o.o. dokonała na rzecz powoda przelewu wierzytelności obejmujących całość dochodów z nieruchomości, pomimo, że w dacie przelewu nie była w ogóle wobec powoda zobowiązana, zaś należne w przyszłości wynagrodzenie z tytułu zarządzania nieruchomością obejmowało jedynie połowę przychodów z nieruchomości. Powód nie przedstawił żadnych argumentów przeczących takiemu stanowi rzeczy, który daje podstawy do uznania istnienia przesłanek określonych w art. 127 u.p.n. Pozwany nie zakwestionował

również wskazanych w uzasadnieniu wyroku z dnia 28 lipca 2015r. powiązań osobowych stanowiących podstawę przyjęcia istnienia przesłanek określonych w art. 128 u.p.n.

Głównym zarzutem podnoszonym przez powoda w stosunku do przedmiotowego wyroku, tak w niniejszej sprawie, jak i w treści przedstawionej apelacji, był zarzut bezpodstawnego uznania wysokości szkody dotyczącej masy upadłości spółki (...) Sp. z o.o. w wysokości 180.000,00 zł. W ocenie Sądu rozpatrującego niniejszą sprawę, również ten zarzut nie dawał podstaw do zmiany zaskarżonego orzeczenia, względnie, nawet gdyby przyjąć, że dawałby podstawy do jego uchylenia, to nie wykazano, że po ponownym rozpoznaniu sprawy doszłoby do oddalenia roszczenia lub zasądzenia go w mniejszej wysokości. Przede wszystkim, wbrew twierdzeniom powoda, sąd rozpoznając sprawę IX GC 903/14, przy ustalaniu wysokości świadczenia opierał się nie tylko na twierdzeniach powoda (które w części nie zostały skutecznie zakwestionowane), ale także na przedstawionych dokumentach. Wysokość roszczenia wynikała już częściowo z treści samej zaskarżonej umowy o zarządzanie nieruchomością (k. 14-20 akt IX GC 903/14, § 8). Na wysokość świadczeń uzyskanych przez powoda w wyniku pobierania czynszów najmu (191.534,46 zł) wskazuje sam powód w zażaleniu wniesionym w sprawie IX GC 903/14 (k. 92 akt IX GC 903/14), nadto na te okoliczności przedstawił również dokumentację finansową- w szczególności wyciągi z rachunków bankowych. Analiza tych dokumentów nie wymagała wiadomości specjalnych z zakresu ekonomii czy rachunkowości przedsiębiorstw. Sąd Okręgowy miał więc wystarczające podstawy do ustalenia wysokości dochodzonego roszczenia. Należy przy tym wskazać, że wobec uznania bezskuteczności czynności prawnej, powód miał obowiązek zwrócić do masy upadłości wszystko co uzyskał, a co bez dokonania zaskarżonej czynności, weszłoby do masy upadłości. W odniesieniu do wyniku ewentualnego postępowania apelacyjnego należy w tym kontekście zwrócić uwagę na treść art. 381 k.p.c., zgodnie z którym sąd drugiej instancji może pominać nowe fakty i dowody, jeśli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji.

Mając na uwadze powyższe należy uznać, że nawet przy skutecznym wniesieniu przez powoda apelacji od wyroku z dnia 28 lipca 2015r., wynik postępowania odwoławczego wydaje się przynajmniej wątpliwy, jeśli nie negatywny w zakresie zmiany wyroku i oddalenia powództwa. Jeśli natomiast apelacja skutkowałaby uchyleniem wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, to w taki wypadku powód również w żaden sposób nie wykazał, że ponowne rozpoznanie sprawy doprowadziłoby sąd do odmiennych wniosków. To powód w niniejszym procesie był zobowiązany do udowodnienia swojego roszczenia. W konsekwencji brak jest podstaw do przyjęcia, że powód (pozwany w sprawie IX GC 903/14) wygrałby tamten proces, a w związku z tym nie poniósłby kosztów postępowania. Brak w zakresie wykazania, że po stronie powoda doszło do powstania szkody oraz w jakiej wysokości, skutkować musiał oddaleniem powództwa, o czym orzeczono w pkt 1 wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z wynikiem sprawy, obciążając nimi w całości powoda. W konsekwencji należało zasądzić od powoda na rzecz pozwanego kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Stawkę wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego ustalono w oparciu o § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w brzmieniu obowiązującym na datę wytoczenia pozwu (Dz.U. z 2015r., poz. 1800).

SSO Katarzyna Krzymkowska